

Külajutud

M T Ü J U M I N D A K Ü L A S E L T S

INIMESED RÄÄGIVAD

Inimesed räägivad. See on alati nii olnud ja jääb edaspidigi.

Külajutte räägitakse ka, võttes vahel jutuks teemad, mis häirivad. Nurisetakse, et nii omad kui võõrad kihutavad meie kitsal küla-teel sageli igasuguse mõõdutundeta; küsitakse üksteiselt, miks firma,

kes veetrassi pani, ei ole siiani lubatud töid lõpuni viinud ega üleskaevatud kraavikohti silunud; virisetakse, et külaselts on surunud organisatsioon ... ja üleüldse.

Kõigis neis juttudes on terake tõtt. Kuid miks räägitakse nurga taga? Nii viisi asjad ju ei parane. Ja pelgalt jutuajamisest ka ei piisa, tegutseda tuleb. Kui ise ei saa või ei oska, tuleb tegudele suunata need, kes saavad ja oskavad või

kelle kohustuste hulka asi kuulub.

Meie ise, igaüks üksikuna ja kõik koos olemegi kogukond, ja külaselts,

medest. Kui mitmed osavate kätega inimesed poleks natuke nikerdanud, ei teaks uuemad elanikud võib-olla tänini meie küla põliste majapidamiste ni-

mesid. Kui ühe käe näpudel üles loetav arv mehi ei hoolitseks pumba-jaama eest, ei tuleks ühegi majapidamise kraanist tilkagi vett. Ja nii edasi, seda loetelu võiks

Taastatud piiritõke Kura rannas.

olguigi, et kõik siinsed päris- ja suveelanikud pole ametlikult seltsi liikmed. Seda polegi vajagi. Peamine on mõista – kui meie ei tee, siis ei tee keegi.

Kui Pärtli Linda poleks ühel õhtul vaevaks võtnud ja minu juurde tulnud, ei saaks te käesolevast lehenumbri lugeda meie küla unustussevajanud kohani-

jätkata.

Minu teada ei ole meie külas inimesi, kes oskaksid teiste mõtteid lugeda. Seetõttu soovitan kõigil, kel on midagi südamel, see avalikult välja öelda, mitte omaette nuriseda. Siis saame üheskoos mõelda, mida probleemi või mure lahendamiseks ette võtta.

Aive Sarjas

Toimetaja

LOE KINDLASTI:

- Veevärgi-uudiseid
- Juminda tule-tornist
- Tulekahjudest Haras
- Meie küla koha- ja talu-nimedest
- Nõuandeid koortekakluse lahutamiseks

VEELKORD VEEVÄRGIST

9. augusti seisuga kasutab ühisveevärgist saadavat vett 19 majapidamist ja kõik on üldjoontes kenasti laabunud. Veetarbimise suurenedes tekkis oht, et küla veega varustav pump võib jääda kuivale, seetõttu paigaldasime pumba 33 m sügavusele (enne 23 m) ja vahetasime välja pumba elektri kaabli. Tööde maksumuseks kujunes 1827,45 krooni, lisaks veel nelja inimese vaba- tahtlik töö.

Siiani olen iga kuu 1. kuupäeval käinud kõik vett tarbivad majapidamised läbi, võtnud veemõõtja näidu, arvestanud makstavad summad ja kasseerinud raha (mis juba eelnevalt, vastavalt külas tarbitud vee maksumusele, on minu poolt kinni makstud). Selgituseks lisan, et hetkel (kuni pumbajaam saab ametlikult külaseltsile üle antud) on pumbajaama voolumõõtja minu nimel ja Eesti Energiaga olen sunnitud

arveldama mina. Kõik sujus kenasti, kui tarbijaid oli vähe, aga nüüd on tekkinud probleem veemõõtjate näitudega, sest 19 majapidamise puhul on raske kõigilt ühel ajal andmeid saada. Sellepärast palun kõigil tarbijatel teada veemõõtja näit **iga kuu esimesel kuupäeval** sobival viisil : e-mail kaldakodu@hotmail.ee või SMS tel 5298042 või kirjalikult Kaldakodu postkasti (endise raketibaasi teetsas on posti otsas postkast). Teates palun järgnevaid andmeid: talu nimi, veemõõtja üldnäit, kuu ja teataja nimi. N: Kaldakodu; 915,5; august; K. Mägi.

Juuli lõpus avastasin külas kolm mõõtjata veevõtukohta. Kuna keegi ei taha kinni maksta teiste poolt tarbitud vett, siis palun paigaldada veemõõtjad ka neil tarbijatel, kellel neid tänase seisuga pole.

Vee eest palun tasuda kolme

kuu kaupa. Nii makstaks siis korraga veebruari, märtsi, aprilli/mai, juuni, juuli/augusti, septembri, oktoobri/novembri, detsembri, jaanuari eest (praegu ei ole summad väga suured ja siis oleks mõlemapoolset toimetamist vähem). Probleem on tegelikult selles, kuidas toimub minu poolt maksmist vajava summa teatamine ja raha minuni jõudmine nende inimeste puhul, kes aastaringselt Jumindal ei ela. Seetõttu palun teil minuga ühendust võtta hiljemalt septembri lõpuks, et siis igaühega isiklikult kokku leppida, mil moel veeraha tasumine teie puhul toimuma hakkab. Neid, kelle majapidamisi olen seni oma veeraha nõudega tülitanud korra kuus, hakkavad nüüd tülitama iga kolme kuu tagant.

Kaido Mägi

KES JUMINDAT KÜLASTAVAD?

Kokku kümnekonna tunni vältel, mil olen juulis ja augusti esimesel nädalal neeme tipus asuvat telkimisplatsi koristanud, olen kolm korda trehvanud ameeriklasi, kaks korda belglasi ja inglasi, ühe korra šotlasi, rootslasi, prantslasi, venelasi, leedukaid, lätlasi ja kanadalasi. Rahvas liigub ja Juminda meelitab.

Karli Lambot

METSATULEKAHJUD HARAS

2. augusti hommikul natuke peale poolt üheksat kadus Jumindal kraanidest vesi. Kaldakodu peremees Kaido, kes pumbajaamale kõige lähemal elab, seletas, et kuna üks elektrifaas äkitselt kadus, lülitas pump end välja. Veidi aega hiljem kadus majapidamistest ka elekter. Külavanem Karli võttis telefonikõne neile, kes kohaliku elektrivõrguga tegelevad.

Selgus, et Hara küla lähedal metsas on tulekahju, põles kaks hektarit metsa. Tulekahju tekkepõhjus oli teadmata, kuid päästjad, kes kustutustöödega tegelesid, arvasid hiljem, et arvatavasti põhjustas põlengu kõrgepingeliinide purunemine. Sellest ka elektrivarustuse häired.

Meie küla oli elektrita kõige rohkem paar tundi.

Ka 13. augustil oli Hara lähistel tulekahju, põles umbes poolteist hektarit rabapinnast.

Hoolimata sellest, et ilmad on olnud erakordselt kuivad ja tuleohtlikud ning lõkke tegemisel peaks olema äärmiselt ettevaatlik, käitub ka meie külas üks inimene pidevalt vastutustundetult, jättes süüdatud kändu ilma järelvalveta põlema.

JUMINDA TULETORN UENES

Mais käisid Juminda tuletorni juures ehitustööd. Täna on need lõppenud ning 1937. aastal ehitatud 25 meetri kõrgune tuletorn on nüüd 7 meetrit kõrgem, seega 32 meetri kõrgune (jalamiit mõõtes).

Tuletorni haldab Vee- ja teede Amet, tuli selles põleb pimedal ajal aastaringelt. Tuli asub merepinnast 40 meetri kõrgusel ning selle nähtavuskaugus on 12 meremiili.

Tuletornil on laternaarium, kahe rõduga silindrikujuline metall ja betoon torn, mis on ülalt punane, keskelt must ja alt valge.

Juminda tuletorn.

ANNA OMA KOERALE VÕIMALUS

Juba mõnda aega räägitakse küla vahel koertest. Mitmed räägivad, aga nurga taga ja vaid sõbralikule naabrile. Avalikult ei julge ega taha keegi sõna võtta. Mina võtan. Ja loodan, et mind alljärgnevate mõtteavalduste eest kividega pilduma ei hakata.

Meie küla paljudes peredes on koerad, nii päris- kui suvekodudes. Ka meie pere liikmete hulka lisandus veidi enne jaanipäeva koer. Ja see on tore. Inimene kodustas koera ammusel ajal selleks, et tal oleks valvur ja kaaslane, silmad ja kõrvad seal, kuhu ise ei ulatu. Pimedatel talveõhtudel on ju nii hea tema tarkadesse silmadesse vaadata ja mõne tähtsa probleemi üle üheskoos aru pidada.

Mõnikord tundub aga, et koer on kodustanud perekonna, kelle juures ta elab. Käitub ülbelt, ei arvesta inimesega, ründab möödujaid, kolab küla peal ringi, kaevab peenardes ja teeb muidki asju, mis kõigile inimestele meeltmööda pole. Isegi oma pere liikmetele mitte. (Kuigi sageli vaatavad nemad koera pahedest mööda, sest oma loom on ju meie kõigile armas.) Kes selles süüdi on? Kindlasti mitte koer. Jääb üle tema peremees.

Sel suvel on meie külas toimunud mitu koeraklust, kus lisaks koertele osutusid kannatajateks ka inimesed, kes neid lahutama läksid. Ebameeldiv asi. Nii koertele, kui nende peremeestele. Pakun alljärgnevalt mõned näpunäited, kuidas saame anda oma koerale võimaluse olla hea koer.

- Koeral peab olema kindel territoorium, mida valvata – koduõu. Las iga koer valvab oma majapidamist, pole tarvis valvata tervet küla. Kontrolli, et sinu koera valvepiirkond oleks kindlalt piiritletud, olgu piiritõmbajaks siis kas tara, piisavalt pikk kett või lausa elektrooniline kaelarihmasüsteem kui muud võimalust pole.

- Koeral peab olema piisavalt tegevust ja võimalus oma instinkte rahuldada, siis jäävad pahandused tulemata. Käi oma koeraga jalutama või mängi temaga niisama, kui jalutamine kõne alla ei tule. Ära kunagi unusta, et karja juht oled sina, mitte tema.

et küsija suu peale ei lööda. Mina küsisin ja sain häid nõuandeid.

- Kui sa koeraga küla vahel jalutad, pane ta alati rihma otsa. Seda viisi on parem nii sulle, talle kui teistele. Kui juhtub, et koerad omavahel purelema lähevad, ja elu on näidanud, et juhtub, pead suutma oma koera kaitsta. Tal on õigus seda sinult oodata, sest oled ju sina karja juht. Rünaku pooleli jätmist ei saa alati nõuda ka koolitatud koeralt, sel hetkel on tema instinkt rünnata „nii üleval”, et ta lihtsalt ei kuule sinu poolt antud käsklusi. Rihm on sulle oma koera kaitsmisel lisaks häälele täiendavaks võimaluseks.

- Kõik koerad on õppimisvõimelised. Ja koeraomanikud üldiselt ka. Õpi, kuidas õpetada oma koerale selgeks lihtsamad käsud: istu, seisa, siia, lama. Ja asu praktiseerima. Vihjena võin öelda, et Juminda piirivalvekordoni koerajuht Sven saab sind ehk veidi juhendada ja aidata, kui ise kahtled ega tea, millest alustada. Ütleb ju vanasõnagi,

- Koer ei pea taluma kõiki võõraid koeri – nemad pole tema karja liikmed. Aga ta peab olema nende vastu viisakas, koolitatud ja karja juhi ehk siis sinu kontrolli all niivisi, et ei lähe omaalgatuslikult võõra koeraga üldse tutvust tegemagi. Ka sina ei lähe ju tänaval iga inimest tervitama. Miks peaks seda tegema su koer?

- Oma koera sotsialiseerimiseks vali vaid kontrollitult mitteagressiivsed koerad. Ära lase tal iga ringi jooksva koera juurde joosta. Püüa, et sina oleksid talle tähtsam kui vastutulev koer. Tekita maiuse või mänguga refleksi, et ta teise koera nägemise puhul sinu juurde tuleks, mitte ei jookseks teise koera poole. Kui koer on sinu juurde tulnud, sa oled teda selle eest kiitnud ja maiusega premeerinud on sinul kui karja juhil võimalus otsustada, kas lased tal tutvust tegema minna või mitte.

- Ja lõpetuseks – kui märkad küla vahel, olgu sinu koera või mõne teise kutsu tehtud hunnikut, mille asukoht silma riivab, viska sellele möödaminnes peotäis liiva peale.

Neid väheseid nõuandeid järgides ei tohiks meil olla enam põhjust nurga taga sosistada, et vaat mida selle või tolle koer tegi. Kõik on ju meie, s.t karja juhtide kontrolli all.

Aive Sarjas

Mida teha siis, kui koerad kaklevad?

Karjumisest pole koertekakluse puhul abi – koer peab kisa signaaliks, et peremees annab kaklusele oma häälega hoogu juurde.

Koerte kaklust ei tohi lahutama minna „pea poolt”, üritades koeri turjast haarates eemale rebida. Kaklushoos ei vaata koer, kuhu ta hambad lööb – ja selleks kohaks võib osutuda ka lahutaja käsi. Ikka tagajalgadest või sabast konkreetselt kinni ja eemale kiskuda. Selleks on loomulikult vaja kahte koeraomanikku – niisiis ära lase oma koera üksinda hulkuma!

Loodetavasti läheb neid nõuandeid haruharva vaja, aga hea on siiski teada.

Näpunäidete jagamisel oli mulle abiks saksa lambakoera Yarko omanik Epp Maltis.

Yarko on üsna kaklemishimuline parimas jõus isane, kuid tänu perenaise vastutustundlikkusele ja koera korralikule koolitusele ei tekita tema pisut „raske” iseloom ümbruskonna koertele ja nende peremeestele mingeid probleeme.

Pildil olev koer ei ole Yarko.

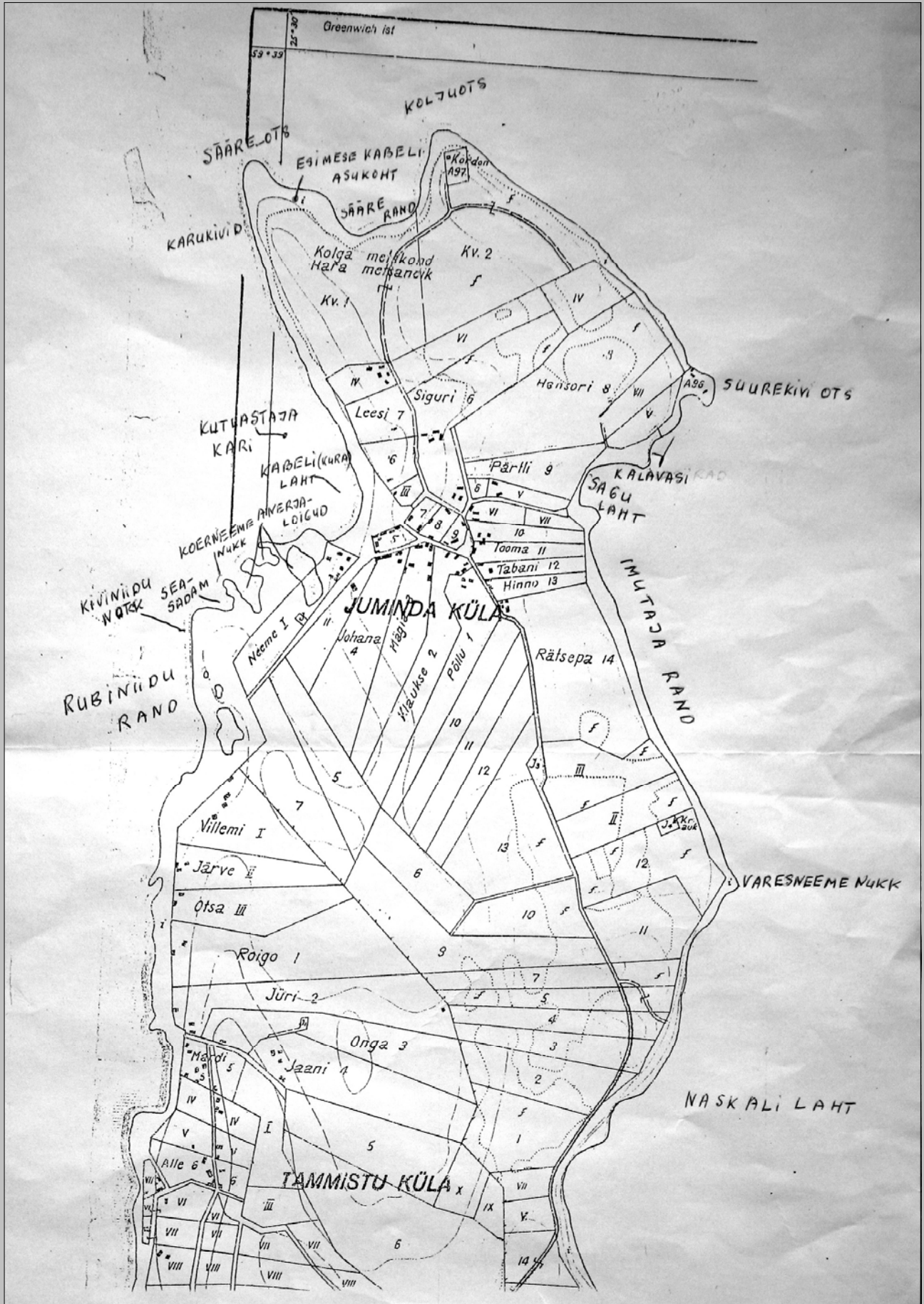
Lk 4 oleval pildil on lõuna-vene lambakoer, lk 5 oleval pildil (pikakarvaline) saksa lambakoer.

MOEKAS KÜLALINE

Meie küla selleaastasel jaanitulel viibis koos oma kuulsa korvpallurist peremehe Martin Mürsepa ja tema elukaaslasega ka väike koerake (pildil).

Taolist moekat isendit, kel kolm kostüümi ja isegi talvesaapad olemas, nagu Mürsepp külavanemale pajatas, pole siinkandis varem nähtud.

MEIE KÜLA KOHANIMED

Mõni nädal enne käesoleva lehenumbri ilmumist tuli minu juurde Pärtli Linda. Lugeses juunikuisest lehest Juminda kirjalikesse ajalooallikatesse ilmumisest tekkis nende peres vaidlus, et kas ikka oli nii, nagu Anu oma artiklis kirjutas.

Nimelt kogus nende peretütar Ira, kes nüüdseks on juba 55-aastane, kooli ajal, kahjuks keegi ei mäleta enam millises klassis olles, vanematelt külaelanikelt, kes möödunud aegu mäletasid, ajaloolist materjali endisaegse elu-olu, muu hulgas ka kohanimede kohta. Linda oli terve pööningu läbi tuhlanud, kuid Ira toonast referaati üles ei leidnud. Ainult kaks koolilapse käekirjaga täis kirjutatud ruudulist paberilehte olevat pihku sattunud. Uurisime neid koos ja

*Kui keegi leiab
kodust pööningult
või kapinurgast
küla kohta*

*huvitavaid materjale,
palun looge need
toimetusse. Meie
küla ilusa ajalooaga
on kõigil huvitar
kutsuda.*

selgus, et tegemist on märkme- tega, mida Ira külamemmedega peetud vestluste "salvestamiseks" kasutas.

Ühel lehel oli rida meie küla kohanimesid, mis tänapäeval enam aktiivses kasutuses pole, kuid millede taas kasutusele võtmine oleks väga vahva.

Kõiki paiku, mis paberilehtedel kirjas, ei osanud ka külavanem Karli ega tema õde Leida "koju ajada". Kes teavad, kus asuvad

Kaseneeme säär ja Kaseneeme vaimlu, Ölgardi, Öüri, Palde ja Helekive lõugas? Andke teada, täiendame oma küla kaarti. Nii ilusate kohanimede kasutamata jätmine ei kõlba mitte! Kõrvallehel olevale 1939. aastast pärit

kaardi koopiale kandis Karli kohanimed, mille asukohta ta teadis.

Eriarvamusi on ka kaeralaeava, mis meie küla lähistel Hara lähes karile jooksis, nime ja hukumise aasta suhtes. Külavane- ma ema Maria Lamboti poolt on kirja pandud, et laeva nimeks oli "Varvara" ning uppumine toimus millalgi 1880-ndatel. Ira paberilehtedel on aga kirjas, et laeva nimi oli "Aurora" ning selle hukumisaastateks kas 1898 või 1896. Samal ajal mainivad kirjalikud ajalooallikad "Aurora" nime all seda taanlaste laeva, mis hukkus 1615. aastal Sääre otsa lähedal (vt legend allpool).

Kui kellelgi on nende laevade ja lugude kohta andmeid, andke aga teada.

Ira märkmepaberitel on kirjas ka üks Juminda teist kabelit puudutav huvitav lugu ning see, kuidas Juminda poolsaare küla- de elanikke rahvasuus kutsuti (vt lk 8).

LEGEND TAANLASTE LAEVAHUKU JA JUMINDA ESIMISE KABELI KOHTA

Kui taanlased Eestisse hakkasid tungima, jõudsid nämäd välja Juminda Sääreotsa. Oli kangesti udune päev ja taanlased soitasid karile.

Nämäd palusid jumala, et kui nämäd veel eluga pääsevad ja kuhu kohta, sinne ehitavad kabeli.

Olidki joudand sinne randa. Üks mees ottand sõela ja ottand sen merest vett täüs ja joost nii kaugale, kui vesi otsa loppend, sinne kohta heitänd nad polvilla ja palund, ning siis hakatud kabeli ehitama.

See kabel ehidetud

1615. a. Pärast veedi see kabel ristiusuliste poolt Kura talu aia taha, kus püsib veel surnuaid praigagi.

Allikas: ERA II 165, 187 (3) < Kuusalu khk., Kolga v., Juminda k., Siguraja t. - Leesi algkooli õpilane Ilse Kenamets < Joost Kalmholm, 87 a. v. (1937).

MAAMEES, HUNT JA KÜLARAHVAS (KOGUNUD PÄRTLILIRA, HALLILPINNAL KIRJAVIIS MUUTMATA)

Maamees oma hobuse ja varsa-
ga tuli talvel, hunt murdis varsa
maha. Külamehed ajasid hunti
taga, hunt kaval pani jooksu.

Pühapäeval inimesed läksi ka-
beli, hunt läks akna alt läbi ja
Siguri Juss ütles: "Näe, ...
(loetamatu sõna) läheb!" Rahvas
ütles: julge, justkui Juminda hunt.

Juminda poolsaare külade elar-

nikke kutsuti nii: Pedaspea põr-
gulised, Kolga-Aabla kolgetikud,
Leesi leeme lakekoerad, Juminda
jubi jäneksed, Tapurla taga...
(loetamatu sõna).

Karli Lambot lisas omalt poolt
veel Virve vareksed.

Ka olevat meie külas kusagil
ühe Rootsi kuninga haud, kuid
kas see ikka nii on ja kus haud
asub, pole täpselt teada. Karli on
Eestimaal hulkunud ja siia mae-
tud Rootsi kuningate kohta natu-
ke uurimistööd teinud, sellest
aga mõnes järgmises lehenumb-
ris.

KAERALAEVA HUKKUMINE (KIRJA PANNUD MARIA LAMBOT, KIRJAVIIS MUUTMATA)

Nii oleks veel Juminda
minevikust meenutada
ühte laeva hukkumist. See
oli umbes 1880 aastate
ringis, kui üks kaubalaev
kaeralastiga Juminda ida-
poolisel neeme kaldal tor-
mi varju otsis, ja sattus
üksikuse kivi otsa, mis
laeva põhja purustas, ja
laev hädaohtu sattus. Se-
da nähes läksivad küla
elanikkud laevale appi,
aga ei aidanud muud kui
meeskond võimalikku va-
raga veel päästa. Aga laev
langes sinna kivide juurde
tormiohvriks. Kuna aga
kaptenil oli naine kaasas
väikse lapsega, kes küll
päästeti.

Laeva risu, mis hiljem
randa uhtus, sellest ehitati
külasse mitu sauna, sest
laev oli tammepuust plan-
kudest. Isegi Hinno talu
väravapostid on selle lae-
va, mis nime kandis
"Varvara" kiili osad.

Ja selle kivile pandigi
nimeks "kaerakivi". Et aga
kapten rikkas mees oli,
siis kinkis ta riigile niipalju
raha, et tema tahtmise
järgi ehitati Jumindale,
Pärispeale ja ka Rammu
saarele päästepaadis ühes
vastava kuuridega. Ja
säätiti ka iga selle paadi
kohta päästemeeskond.

Kui aga tulivad nõukogu-
de väed siia, siis viidi paa-
did (kaks) Loksale ja rüüs-
tati ka see ilus kuur rõve-
daks.

Aga veel üks suur mäles-
tus nähtavasti sellest lae-
vahukust. Peale selle üks
nelikümmend aastat edasi
kutsus Siguriaia peremees
neli-viis umbes kümne
aastast tütarlast oma põl-
lule kardulaid tippima,
põld asus täiesti mere kal-
dal, kui kardulad tipitud,
läksivad lapsed merekal-
dale käsi ja jalgu pesema.
Kui üks laps jalaga aga

liiva sisse keerutades
ümarikku auku keerutas,
tuli sealt nähtavale üks
imelik ese, mida teine laps
ka nägi, see, kes jalaga
keerutas korjas imelise
eseme ja läks sellega koju.
Kodus isa vaatles eset,
mis osutus imeliseks patsi-
moodi punutud paksuks
kuldseks käevõruks. Isa
pani eseme ööseks sool-
vee sisse, et kui on vask,
läheb hulluks, aga osutus
puhtaks kullaks.

See leidja laps oli
Kutlastaja Emma, kes
praegu elab Tallinnas
Emma Tulps.

Isa viis eseme linna juudi
juurde, kes pakkus talle
selleaegses Eesti rahas
tuhat krooni, ehk 100 000
senti. Isa aga nõudis 120
tuhat senti, mida ka siis
juut maksis. Siis ostis isa
endale selle rahaga moo-
torpaadi ja võrgud, mis
aga hiljem tormi ohvriks

*Elmises lehenumbri-
lubasime, et avaldame
Hinnu perenaise
kogutud lugusid
endisaegse Juminda
elust-elust. Tegelikult
on lood 1960-ndatel
kirja pannud
Rätsepa talu
perenaine Maria
Lambot. Vabandan
ekskituse pärast.*

Toimetaja

langesivad. Tütar aga
kahjatseb, et oleks mina
aga selle eest koolihari-
dust saanud, oleks mul
elus ehk kergem olnud.

Nähtavasti osutus käevõ-
ru selle laeva proua
omaks, sest see leiukoht
oli just seal, kus kohta
laevast toodud kraam ma-
ha pandi ja nähtavasti siis
liivasse tallati.

NIMI EI RIKU MEEST ... ... EGA MAJA

Ühel augustiõhtul võtsin ette jalutuskäigu ja pildistasin üles kõik meie küla talude nimesildid, nii palju kui neid leidsin (vt piltidel), kokku 12. Pildistamise vahepeal lugesin mõttes kokku, et Jumindal on 38 majapidamist, neist 13 ka talvel asustatud.

Oleks ilus, kui iga talu väravas oleks selle nimega silt. Pimedad sügisõhtud on tulekul, võtke kätte ja nikerdage natuke. See töö on jõukohane kõigile.

Aive Sarjas

LASTE MAALI- LAAGER

7.-12. augustini veetsid Jumindal loomingu- ja maaliselt aega Nõmme Noortemaja maali- ja agrilaste osavõtjad Ott, Irene-Britt, Piia, Astrid, Merle, Maria Elise, Elisa, Elisabeth, Johanna-Marie, Mari-Liis, Silvia, Loore, Kristiina, Carol ja Grete Maria (osad neist pildil). Laagrilaste maali- ja agrilaste juhendasid õpetajad Ülle ja Aet, süüa keetis Tabani Irje ning muul viisil aitasid laagriliste elule kaasa ka Rätsepa ning Kaldakodu pered. Laagripered elas telkides Imutaja rannas.

Laagri viimasel päeval pandi loodud teosed kõigile vaatamiseks välja piirivalvekordoni taga asuvas endises prožektorikuuris. Kuna sealne vaade on superilus, nagu ütles õpetaja Aet, sai näitus pealkirjaks "Ilus vaade".

NLKP KESKKOMITEES JA PRANTSUSMAAL

Mustlasega läks seekord kempsus nihu, Ants ei raatsinud kahte rublat välja käia, aga siis sattusid meie teele kaks geograafiatudengit ja kukkusid uurima, et mis keelt me räägime ja kust oleme. Ütlesime, et Kihvangaaliast ja kroon on meie raha. Näitsikutele ei mahtunud kuidagi pähe, et pidid nad just sellelt loengult puuduma, kus Kihvangaaliat käsitleti. Igatahes järgmiseks päevaks lubati endale asi selgeks teha. Kuid järgmiseks päevaks oli terve maakera läbi võetud ja Kihvangaalia nimelist riiki ikka ei leitud.

Seekord Ants minu väljaõpetamisega hakkama ei saanud. Kord jälle Riias ütles, et siin Suvorovi tänava taga on litside park — lähme! Üks selle pargi Maia jäi hiljem Tallinnas Balti jaamas raudteemiilitsale vargusega vahele ja meid kutsuti välja, et küsitleda, millise fruktiga tegemist on, sest ta olevat Tallinna poistele külla sõitnud.

Ants igatahes mind välja õpetatud ei saanudki.

Sm Smirnov võttis minu kausta ette ja küsis, et mis sa siis teed, kui sinu tädi koos mehega autosse istub ja Göteborgist, kus nad sadamapoodi peavad ning Lääne-Saksamaal ja Hispaanias nad kaupa hankimas käivad, Pariisi sõidab,

s i n d
R o o t s i
e l a m a
k a u p l e b
j a s a l a j a
s i n n a v i i a
t a h a b .
V a s t a s i n ,
e t n i i l i h t -
s a l t s e e
k a i k k a e i
l ä h e , e t
n õ u k o g u -
d e i n i m e -
s e v ä ä r i -
k u s e i
l u b a , e t

*Kord jälle
Riias olles ütles
ka, et siin
Suvorovi tänava
taga on litside
park — lähme!*

mul nendega sidemeid pole. Isa-ema kirjutavad ja saavad pakke, aga mina asjasse ei puutu. Eks mul oli nendest pakkidest ka garderoobis üht-teist, targu ma keskkomiteesse minnes midagi sellist selga ei pannud. Peale selle olin ma akeetidesse kirjutanud sugulastest välismaal vaid sellesama tädi Liide.

Tädi Roosit ja onu Edgarit ma polnud kirja pannud, sest nendega isal-emal kirjavahetust polnud. Nii palju olin külapealset juttu kuulnud, et onupoeg Enn pidi Rootsisis kõva kommunist olema. Nagu hiljem selgus, oli tegemist siiski tol ajal valitse nud sotsiaaldemokraatliku partei sekretäriaga, mõrvatud peaministri Olaf Palme abiga ja parteiajakirja toimetajaga, kes elas vabaabieliu hili- sema keskkonna- ja energeetikaministri ning kauaaegse Riigipäeva spiikri Birgitta Dahliga. Hiljem nad ka abiellusid.

Enn on Jumindal käinud palju kordi. Birgitta kaks korda. Praegugi veel on mul Ennu ja tema venna Matti toodud võrgud alles. Gorbatšovi valitsemise esimestel kuudel pääsesid nad e s i m e s t e v ä l i s m a a l a s t e n a Jumindale ilma kaasasoleva nuhita. Tsitre ja Pudisoo tõkkepuudki võeti selleks puhuks tee pealt maha, need taastati alles mitu kuud hiljem. Kohalikud piirivalveülemused andsid hiljem mõista, et see ei tähendanud seda, nagu poleks neid iga

Teine osa

põõsa tagant valvatud — ikkagi Rootsi riigitegelased, äkki läheb mõni vihane nõukogude inimene neile kallale!

Järgnesid Smirnovi tavakohased hoiatused üksinda ringiliikumise kohta Prantsusmaal, miitingutest eemalehoidmise vajadusest ja muu standartne jutt. Teistel silma peal hoidmise korraldust mulle ei antud.

Sabistasin pisut, et paari aasta eest olin ma ema tungival soovil Leesi kirikus leeris käinud, nooruse tõttu isegi peapiiskopi eriloal, kuid seda polnud ilmselt välja nuhitud.

See-eest olin juba ligi aasta korralikult komsomoli liige olnud. Varem juhuslikult keegi ei sundinud, aga Liidu koondise kandidaadiks saamisel eelmisel aastal hoiatati, et ükski mittekomсомol Liidu koondisega välismaale ei pääse.

Tööl olin ma sel ajal ehitus-montaažirongis nr 171, selline oli lihtsalt kontori nimetus, sest ka Tallinnas oli vaja raudteelastele maju ehitada.

Kontor asus Telliskivi tänaval ja ettevõttele anti Kalinini rajooni rändlipp. Et aga olin selles firmas poole aasta jooksul ainuke komsomoli astuja ja Liidu koondise kandidaat pealegi, tarisid ülemused mu tseremooniale seda punalippu vastu võtma. Olgugi, et viimase aasta jooksul olin vast paar kuud tööl käinud, olin kogu aja treeninglaagrites.

Elukoht oli mul sel ajal Järvel ühiselamus. Seal oli uurimas käidud, et kuidas on mu moraalne pale ja enese ülalpidamine, õe

juures Kalamajas ka.

Siis tuli Smirnovilt rängim küsimus: “Sa oled võistkonna esinumber ja võimalik, et võidad selle võistluse Prantsusmaal. Seal on palju eesti, balti ja valgeid vene emigrante, sa räägid hästi vene keelt. Pärast võitu võidakse sind restorani kutsuda, välja teha ja pehmeks rääkida sinna jääma?” Järgnes puuriv pilk minule. Õnneks turgatas mulle pähe vastata ehtsas nõukogude vaimus. Ütlesin, et nõukogude sportlased restoranis ei käi, pealegi veel välismaal. Järgnes veel puurivam ja pikem pilk otse silma. Sm Smirnov pani mulle käe õlale ja ütles: “Sõidad, aga ainult ühel tingimusel. Ma ostsin oma pojale lasteratta “Orljonok”, aga üks kumm on tühi ja ma ei oska seda parandada. Toon homme ratta Volga pagasnikus siia, kirjutan sulle sissepääsuloa keskkomiteesse välja. Tuled kõigepealt minu kabinetti, siis läheme alla kummi parandama.” Vastasin, et meil on homme trenn. “See ei loe, ütlen treenerile, et lükkate treeningu edasi, tuled siia jalgrattaga ja annad ratta seniks sissepääsumiilitsa hoole alla. Las valvab, ütlen talle edasi.”

Kimasin siis hommikul Moskvasse sinna Vanale väljakule. Kabinetis oli Smirnovil veel üks küsimus: “Miks su isal

juudi nimi on — lisak?” Ütlesin, et esivanemad olid rootsi päritolu ja see on ka vana rootsi nimi.

Niipalju veel, et Rootsi mind hiljem võistlema ei lastud: kuigi vahepeal oli 250 aastat merre voolanud, mine sa tea, mis tal veel pähe tuleb seal isapoolsel ajaloolisel kodumaal.

Nagu arvasingi, oli Smirnovi poja rattaventiiilile vabrikus kumm lohakalt peale tõmmatud, nihutasin selle korralikult kohale, pumpasin kummi täis ja järgmisel hommikul maandusin koos teistega Le Bourget`lennuväljal Pariisis.

Üks päev oli ette nähtud Pariisiga tutvumiseks. S u u r e m a d vaatamisväärsused, seal hulgas Lenini korter, kus elades ta oma 40. sünnipäeval jalgrattaga auto alla oli jäänud.

Õhtul viidi nõukogude sportlased restorani. Üllatasid igasugused hallitavad ja haisvad juustusordid, mida pakuti ja meie vene jüngrid süüa ei julgenud. Sama lugu oli veiniga. Prantsusepäraselt liitrine pudel kahe peale laual. Liidus polnud meil sel ajal kuivast veinist aimugi ja kuidas sa bosside nähes jood! Tegime Fišmaniga otsa lahti ja siis said ülejäänud ka julgust.

(Järgneb)

Karli Lambot

“Miks su isal on juudi nimi - Sisak?”
Ütlesin, et esivanemad olid rootsi päritolu ja see on ka vana rootsi nimi.

MEIE KÜLA KAKSIKUD

Kas teadiste, et meie külas elavad kaksikud? Lausa kaks paari kohe: 2,5 aastased Robert ja Marie Kural (alumisel pildil) ja 5 kuused Marii ja Marta Siguril (parempoolsel pildil).

MTÜ Pohiranna palub kõigil, kel vanade ja ka pisut uuemate asjade äraviskamine käsil, järele mõelda – ehk võiks neid eksponeerida uueneva Leesi rahvamaja muuseumitoas.

**Kontakt:
Maila Velström
tel 56565543**

**KÜLA -
JUTTUDE
TOIMETUS**

Järgmine Külajuttude number ilmub jõulude paiku.

Kaastöid ootab toimetus 1. detsembriks.

INDIAANILAAGER

Kahel juulikuu nädalalõpul peeti Jumindal Siguri talus indiaanilaagrit, mille ajalugu ulatub 1996. aastasse, mil Tarmo ja Toomas Urb indiaanirahva esimest korda Maarjamaale tõid. Laagrirahvas oli lahke ning lubas külainimestelgi higistamistseremoonia läbiviimist vaadata. Keegi osavate kätega inimene oli liivale ka higistamistelgi maketi meisterdanud (pildil.)

Kahjuks pole siiani Imutaja rannast ära koristatud higistamistelkide karkasse. Kui sügisesed tormid need kalurite võrkudesse kannavad, on paksu pahandust palju.

**Toimetaja: Aive Sarjas
Fotod: Aive Sarjas
Trükk: Multiprint**

Tiraaž: 100

**Juminda küla
Kuusalu vald
74704 Harjumaa**

**Telefon: 5079962
E-post: aivesarjas@hotmail.ee**

Hea külaelanik!

**Heiska
sini-must-valge
26. augustil, mil
tähistame Juminda
merelahingu
65. aastapäeva.**

Külavanem